

Jézus lelkének örököse vagyok. Hivatott arra, hogy elevenebbé tegyek életeket; vallásom megnövesztő egységébe sodorjam a tántorgókat, védelem, jószág, holnap felé mozdító erő legyen azok életében, akik életem körébe kerültek. Legyek méltó Jézus emlékéhez, a tanítványságra, mert ez a hivatásom, csak ez az élet számomra Isten előtt. Amen.

BÁLINT FERENC

A LÉLEK VILÁGOSSÁGÁVAL

Ef 5,8

November eleje szomorú hangulatot kelt az emberi szívekben. A halottakra való emlékezés az elmúlás gondolatát juttatja eszünkbe. És mi, akik még erősek, fiatalok, egészségesek és magabiztosak vagyunk, nem szeretünk a múlandóságra, a megsemmisülésre gondolni, most megdöbbenően kérdezzük: miért tűnnek tova olyan hamar az évek, s miért hajlik az ember rendre a sír felé, amikor munkájának, tanulásának, érett bölcsességének gyümölcseit élvezhetné?

November eleje eszünkbe juttatja, hogy „minden test olyan, mint a fű és az embernek minden dicsősége olyan, mint a fű virága. Megszárad a fű és virága elhull.” (1Pt 1,24)

Minden reménységünk és akarásunk, küzdelmünk és törekvésünk bukását jelenti látszólag a temető. Pedig nem az. Csupán a változásra figyelmeztet és arra int, hogy keressük a változatlant, a megmaradót. Azt a sziklaszilárd alapot, amelyre időleges alkotásainkat és múlandó életünket ráépíthetjük.

Akár koporsó mellett állunk, akár a temetőben szemléljük az elmúlás jeleit, a hívő, vallásos ember ebben a gondolatban, ebben a szóban találja meg a változhatatlant: Isten.

November eleje eszünkbe juttatja, hogy „minden test olyan, mint a fű és az dík el, amely az emberiséget egy fokkal magasabbra emelte, közelebb vitte az Isten megismerésének útján: a reformáció kezdete és Dávid Ferenc megtisztult istenhite, melyhez élete árán is hű maradt.

Minden elmélyedés új felismeréshez, magunkba nézésünk tisztább látásához vezet. Novemberi szomorúságunkból fakadnak a világosabb felismerések, a megtisztult elhatározások, a megújulások és hitünknek megerősödése. Megértjük, hogy változik a világ, amelyben élünk, változik az ember a gyermekkortól az öregségig, változik tudásunk, nevelésünk, eszményünk, célunk és a hitünk is.

A hit és a vallásos élet változását a magasabbra való törekvés szükségességét szemléltetik az efézusi levél felolvasott sorai is: „Mert egykor sötétség voltatok, most azonban világosság vagytok az Úrban.”

Pál apostol egy olyan korban élt, amikor a nem-keresztényeket pogányoknak nevezték, ami azt jelentette, hogy hitük homályban, sötétségben tapogatózott. Az apostollal együtt a keresztény hit terjesztői azt vizsgálták, hogy hová vezetett a régi vallás a maga szigorú parancsaival, hatalmi kényszerével, Isten nevét hirdető, de nagyonis földi tévelygésekkel tele életével. Át tudta-e alakítani az embert lélekben egymás szolgálatára, egymás felemelésére? Nem, mert több volt az „Uram, Uram” kiáltás, mint a mennyei Atya akaratának cselekvése. Több volt az

alázatosság külső mutogatása, mint annak lélekben való megélése. Fontosabb lett a szertartás, az áldozatok bemutatása, mint a hit. Több volt a beszéd, mint az ember belső megtisztulása. S az eredmény?

A vallás, mely változatlanak mondotta magát, megkötötte az embert is. Nyomor és erkölcstelenség, széthúzás és irigység s az Istennek távoli, elérhetetlen magasságban való elképzelése, kitől mindent készen vártak, de maguk semmit nem tettek, hogy könyörüljön szamaritánussá, szerető testvérekké legyenek.

Az Izrael kiválasztottságában való hit s a nem-zsidótól, mint tisztátalantól való irtózás, ez volt az a sötétség, melyet Pál apostol látott és amelynek emlékei sötét kísértésként ütötték fel fejüket később is a keresztény gyülekezetekben. Szükség volt tehát emlékeztetni híveit, hogy „Mert egykor sötétség voltatok, most azonban világosság“ az Istennek ismeretében. Eszerint éljetez és járjatok!

Emlékeztetett a nagy tanítómesterre: előttek járt Jézus, aki Isten üzenetét hozta számotokra. A lelked drága kincs, figyelmeztető hangszer. Hallgass szavára. Istent ne csak féld és tiszteld, hanem szeresd, mert Ő is szeret téged. Tedd jobbra magadat, légy hűséges a reábizottakban és szeresd embertársadat válogatás nélkül, mert mindnyájan Isten gyermekei vagyunk.

Az alap, amelyen Pál apostol tanítása állott: Jézus. Mi is öreá tekintünk, amikor hitünket élő, cselekvő hitté, a lelket fejlesztő és tökéletesítő erővé akarjuk tenni. A lélek szabadságának megfojtását, amelyet a reformáció kezdete előtt látunk, mi sem tekinthetjük másképpen, mint homályt, sötétséget, mely az ember hitét mozdulatlaná, halottá akarta tenni.

A vallás feltételezi a változást, a lélek újból es újból való megtisztulását. Élni mindazzal a világossággal, melyet Isten nekünk adott. A napnak fényével éppúgy, mint a tudás világosságával, a magasbatoréssal éppúgy, mint az elmara-dottság megszüntetésével, a lélek belső erejével éppúgy, mint annak kifelé ható melegségével, áldozatosságával.

„Mint világosság fiai úgy járjatok!“ Ma sem mondhatunk mást magunknak és embertársainknak. A világosság fényt ad, utat mutat, életet tart fenn. Szolgál mindenkinek, legyőzi a sötétséget, meggyógyít betegségéből.

A lélek világosságával járjunk, ez a mi nagy feladatunk és örökségünk. Szól ez a lelkészeknek, kik nemcsak kenyérkeresők, hanem útmutatók, nemcsak világosságot keresők, de azt továbbadók is kell, hogy legyenek. Tudásunk napról-napra tisztul, világosodik. Nevelésünk fejlődik és elsőrendű feladata a szellemi javak gazdagítása. A lélek nevelése, gazdagodása nem állhat egyhelyben. Annak művelése elsősorban a lelkészre vár, aki felelősséggel tartozik munkájáért önmagának és embertársainak. Családjá mellett van egy nagyobb családja: a gyülekezet. Példamutatásának a reábizottakért való aggódásban, az irántuk való szeretetben kell meglátszodniuk.

A lélek világossága az a hit, mely Istenre tekint és önmagába. Ott sugárzik-e bennünk annak tudata, hogy a nekünk adott fényből, világosságból adunk kell másoknak, sokszor önmagunkat osztva szét, áldozva fel, miként feláldozza magát a gyertya, a fáklya, hogy lássunk és el ne tévedjünk?

„Mint világosság fiai“, úgy kell járjanak híveink is, unitárius közösségünk, melynek múltjában sok volt a küzdelem, s ott intenek felénk a fáklyavivők, de a jövőnd tisztult fényét nekünk kell a szívünkben hordanunk. A világosság fiaiak cselekedeteiből lehet megtudni, hogy ők Isten gyermekei, akik példát mutatnak a szeretetben, a szolgálatban, a hűségben, az áldozatosságban, akkor is, ha emberek, akkor is ha Isten előtt állnak.

Olyanná kell legyen életünk, mint akik tudjuk, hogy lelkünk tisztaságának, gazdagításának, szentségének munkálására hivatunk el.

„Mint világosság fiai, úgy járjatok!“ Ámen.

A SZERETET ÉPÍT

1Kor 8,1

Valami megmagyarázhatatlan alkotásvágy, gyötrő szomjúság hajtotta a történelem folyamán mindvégig az embert: keresni, megtalálni és magáénak mondani mindazokat a tényezőket, melyeknek birtokában élhet, tudhat, szerethet és boldog lehet. Ez a vágy ősi idők óta bennünk él, hogy jobba, szebbé, megelégedettebbé és nyugodtabbá tegye életünket. Isten örök küzdelemre, nemes harcra küldött s lényünkbe azért oltotta ennek a küzdelemnek különleges szomját, szívünkbe azért plántálta a szeretet csíráját, hogy velük győzelemre jussunk s békét, megnyugvást hozzunk a békesség és nyugalom után sóvárgó világnak.

És elindult az ember a nagy küzdelemre. Amikor először csiholt tüzet, nem sejtette, hogy valamikor ipartelepekké és óriás kohókká növi ki magát e szikra. Az élet célja és értelme koronként más és más formában jelentkezett s ő új és új eszközöket keresett, hogy általuk elérje a kívánt célt. Küszködött az ember a tudás lehetőségeivel, a világmindenség keletkezésének és megismerésének titkával, a boldogsághoz, a nyugodt élethez vezető út megtalálásával, az ok és okozat törvényszerűségének felismerésével. Küszködött a születés, halál és lélek problémájával, önmagával és Istennel egyaránt. Filozófiai tételeket teremtett ez a küzdelem, majd lerombolta azokat. A régiek helyett új eszméket keresett. Időközönként lecsendesedett, látszólag elhallgatott ugyan ez a küzdelem, de csak azért, hogy tartalékoljon s közben az ismeret új fegyvereit magáénak mondvá, újabb rohamra induljon. Valahányszor ezt tette, bámulatra és csodálatraméltó eredményekhez jutott. Tudomány és technika, ipar és kereskedelem ma egyaránt tanúskodnak ezekről az eredményekről.

A küzdelem során azonban az ember megfeledkezett önmagáról s küldetésének igazi lényegéről. Elfelejtette, hogy Isten többre hívta, többre bízta a pusztá létfenntartás megteremtésénél és hogy az elindulásnál szeretetet is adott neki. Csak szívtá magába az ismeretet s nem vette észre, hogy szeretet nélkül lehetetlen célba érkeznie.

Kétségtelen, hogy az emberi élet sokat fejlődött, míg a mai fokra emelkedett, de elmondhatnók-e nyugodtan, hogy ma jobbak és holdogabbak az emberek, könnyebb és szebb az élet, kevesebb a nyomorúság és szenvedés a világon, mint régen volt? Szomorúan kell arra gondolnunk, hogy az embernek tudásával és eszközeivel nem fejlődött egyenlő arányban a lelke is! S valahol itt esett a hiba. Itt szakadt el egymástól az ismeret és a szeretet, ez a két teremő, életformáló erő s bizonyára ez adott indítékot Pál apostolnak is kimondani, hogy: „Az ismeret felfuvalkodottá tesz, a szeretet pedig épít.“

Ezt az állásfoglalást mi unitáriusok természetesen nem oszthatjuk. Szerintünk a tudásnak, az ismeretnek az emberiség életében felmérhetetlen jelentősége volt, van és lesz minden időben.

A 18. században elinduló szellemi áramlat, melyet felvilágosodás néven ismer a történelem, leoldotta kezünkről a bilincseket s a szellemi felszabadulás pillanatában szoros szövetségre lépve a humanista gondolattal, mi voltunk azok, akik